

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1075.

CHICAGO, ILL., 19. APRILA, (APRIL 19,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Ali se bo unija premogarjev izkopala iz krize?
"Proletarca" bodo tožili.
Konvencija socialistične stranke v New Yorku.
Ameriški komunisti pripovedujejo Moskvi vedno eno in isto povest.
Argumenti in bombe.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Tajnikom klubov in društev v Illinoisu ter Wisconsinu.
400 ljudi na priredbi kluba JSZ. v Springfieldu.
Dramska predstava in veselica v Canonsburgu.
Velika majska slavnost in konferenca JSZ. v milwauski naselbini.
Ivan Molek bo predaval v Waukeganu o "krizi družine".
V Pueblu dani se . . .
Peter Kisovec delegat detroitskega kluba.
Fiasko Chas. Novakove taktike v Detroitu.
Prvomajska slavnost kluba št. 27 JSZ. v Clevelandu.

Četrta konferenca JSZ. v vzhodnem Ohiju.
Dosedaj izvoljeni delegatje za VII. redni zbor JSZ.

Po volitvah v Milwaukee.

Sestanek za ustanovitev konference JSZ. v centralni Pennsylvaniji.

Anton Vičič odpotuje v stari kraj.

Slavnost dvajsetletnice zveze društev SNPJ. v Kansasu.

Dvajsetletnica društva "Slovenski Dom" št. 86 S. N. P. J.

Teodor Cvetkov bo predaval dne 20. aprila o razvoju civilizacije.

Čemu se zanašati na boljše življenje po smrti? (A. Zornik.)

Račun razpečanih znamk.
Priredbe klubov JSZ.

RAZNO.

Pobožna rodbina (J. S. Machar).

Anton Šubelj bo imel v Chicagu koncert v nedeljo 29. aprila.

Miroslav Vilharjeva slavnost v Waukeganu.

"Lira" priredi "bunco party".

Tekma kegljačev v Chicagu.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

NAROČNIKOM.

PRVOMAJSKA številka "Proletarca" pride med vas prihodnji teden. Dobi jo vsak naročnik. Kot vsako leto, se obračamo do njih tudi letos, da pomagajo pokriti razliko s prispevki v fond za prvomajsko številko, in pa, da vsaki naroči po par izvodov. Razlika je na ta način poravnana in cirkulaciji prvomajske številke znatno pomagano.

Naročite jo posebno svojcem v starem kraju, prijateljem v Kanadi, Južni Ameriki, Franciji itd. Posamezen izvod stane za inozemstvo 30c.

Kdor ima priložnost, naj vzame kos papirja ter vpraša znance, da se naroče na to številko. Stane pošamezen izvod 25c. Za večja naročila so cene sledeče:

Posamezen iztis	\$.25	100 iztisov	\$ 17.00
10 iztisov	2.30	250 iztisov	37.00
25 iztisov	5.50	500 iztisov	65.00
50 iztisov	9.50	1000 iztisov	100.00

Po vsebini bo prihodnja prvomajska številka prekosila vse dosedanje. Dobili boste list, ki bo po izbranosti gradiva vreden veliko več kot pa znaša naročnina. V svrhu, da ne napravimo izgube, apeliramo na vas za sodelovanje. Vprašajte trgovce, pri katerih kupujete, da pošljejo oglase za prvomajsko številko. Vsakdo, ki je naročnik, naj v pokritje razlike plača kakih 20c; to vsoto lahko pošlje v poštinih znamkah. Vsi prispevki bodo objavljeni v listu.

Klubi in društva, ki naročil še niso poslala, naj to čimprej storijo, ker moramo vedeti, koliko izvodov naj tiskamo.

Ker delavski listi nimajo sredstev, da bi plačali za vse delo, ki ga je treba opraviti zanje, je naravno, da morajo iskati sodelavcev, ki pomagajo brezplačno. Prvomajska številka je urejena ne da bi se komu za storjeno delo dalo kako odškodnino. Plačamo le tiskarno ter poštnino, kar znaša okrog tisoč pet sto dolarjev. To vsoto torej moramo dobiti. Vire smo mavedli, naročnike smo opomnili, in računamo, da se bodo odzvali letos v še večji meri kakor prejšnja leta.

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1075.

CHICAGO, ILL., 19. APRILA, (APRIL 19,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

Ali se bo unija premogarjev izkopala iz krize?

ALI so sedanji notranji boji v uniji premogarjev (United Mine Workers of America) znak njenega razpadanja, ali pomenijo njeno prerojenje? Ali je taktika progresivcev manj zgrešena, kot je taktika administracije? Ali sta morda uniji obe škodljivi in jo obe potiskata v brezmočnost?

Unija ameriških premogarjev je bila pred leti najjačja posamična organizirana delavska skupina; bila je v marsičem vzor industrialna unija, imela je konvencije na katerih so se sprejemali sklepi v duhu naprednega delavstva—in tako se je dvigala naprej in naprej, a nekaj v nji vendarle ni bilo prav, in je začela drseti navzdol. Glavni vzrok temu je kaotičnost, v katero je zagazila premogokopna industrija posebno v povojnih letih. Unija ji ni bila kos, ni ji dorasla, in tako se je naselila zmeda tudi vanjo. John Lewis, ki ji načeljuje že vrsto let, ji je začrtal gotova pota, po katerih pa ne napreduje. V povojnih stavekah, ki so imele ugodnejši teren kot sedanja, je zaigral priložnosti, kar se danes maščuje nad premogarki in njihovo unijo. Vladi v Washingtonu takrat ni bilo prav, da bi premogarki stavkali in je to jasno izrazila. John Lewis, drugače energičen in drzen, se je razjokal ter naznanil rudarjem, da se ne smejo boriti proti svoji vladi. Tista vlada ni storila v obrambo interesov rudarjev ničesar in ne stori ničesar. Premogokopne družbe svobodno teptajo civilne svobodščine delavcev po rudarskih revirjih, sodniki svobodno izdajajo proti njim neustavne prepovedi, kajti vlada se ne zganja.

Senat je izvolil posebno komisijo ter jo poslal v Pennsylvanijo, da preišče, kako se godi rudarjem, čemu stavkajo in koliko je resnice na poročilih, da so premogokopne družbe uvedle pravo strahovlado. Pronašla je, da je vse tako kot je bilo poročano senatorjem in ameriški javnosti pred preiskavo. Začela je z zaslišavanji v Washingtonu, in predstavniki kompanij so ji povedali isto kot povedo vselej ob enakih prilikah. John Lewis in drugi odborniki unije rudarjev so grozili po svoje, apelirali na patriotizem in svarili barone pred radikalno unijo, ki nastane, ako uničijo U.M.W. Uradniki družb so

ostali gluhi za grožnje in svarila. Njihov glavni predstavnik je naglašal, da ima vsaka kompanija pravico razpolagati s svojimi delavci kakor se nji zdi prav, in zato ne trpe, da bi se umeševali v njihove notranje zadeve zunanji faktorji. Tak zunanji nepridaprav je po nazorih baronov posebno unija, pa magari ako ima patriotično vodstvo.

“Če nas porazite, če nam razbijete unijo,” je dejal Lewis predstavniku Pittsburgh Coal kompanije tekom zaslišavanja v Washingtonu, “boste dobili na svoje rame mnogo hujšo unijo, v kateri bodo gospodovali ekstremisti, in ne boste se jih lahko otresli. Oni so ne samo naši nasprotniki, ampak so tudi nasprotniki ameriške vlade in ameriških institucij.” Predstavniki baronov so se samo muzali. Zgodovina ameriškega unijskega gibanja jih uči, da kjer se jim posreči razbiti unijo, bila konservativna ali radikalna, ni nevarnosti, da bi nastala tako kmalu na razvalinah prejšnje kaka nova, ki bi kaj štele. In so prepričani, da ko opravijo z U.M.W., se jim ni treba bati nobene nove.

Tisoče organiziranih rudarjev je z Lewisovo administracijo nezadovoljnih. Opozicija proti njemu je naraščala, ni pa mu bila kos, ker je bila neenotna in ker je bila izrabljana, oziroma se je pustila izrabljati zunanjim elementom za interese, ki z unijskimi niso identični. Progresivni bloki, ki so nastajali pred leti v Pennsylvaniji pod vodstvom Fosterjeve Trade Union Educational lige, so zdrknili na tla pod pritiskom Lewisove brezobzirnosti in pa vsled svoje zgrešenosti. Tekom zadnjih volitev je bil storjen ponoven poskus, da se Lewisu da slovo od predsedništva, a je bil ponesrečen. Njegov protikandidat je bil John Brophy. V ameriških unijah volitve niso svobodne v vsakem slučaju, glasove se ne šteje mnogokrat nič bolj pravično kot jih štejejo demokratski in republikanski političarji kadar se gre za izvolitev njihovih ljubljencev v politične urade, in volilne kampanje v unijah se od njihovih ne razlikujejo. Pristaši Brophyja pravijo, da je Lewis svojo izvolitev ukradel; res je, da Lewisovi ljudje niso šteli glasove tako kot so bili oddani, a našli so za Lewisa tako veliko

večino, da je tatvina glasov v tolikšni meri izključena. Brophy, ki je bil predsednik distriktne unije št. 2, je potem izgubil tudi ta mandat.

Tekom te stavke sta prošlo poletje ustanovila A. P. Minerich in Vincent Kamenovich, oba aktivna člana komunistične Workers' Party, odbor v pomoč stavkarjev v zapadni Pennsylvaniji. Za začetek sta se obrnila za denarno pomoč na društva SNPJ. in HBZ. Stvar se je gmotno posrečila in odboru so potem dali ime Pennsylvania-Ohio Miners Relief Committee. Organizirali so ves svoj aparat, ki ima v takih akcijah mnogo izkušenj, in ljudje so prispevali. Po najnovejši spremembi se ta odbor imenuje "National Miners Relief Committee".

Iz njegovih vrst so organizirali "Save the Union Committee", ki se je potem spremenil v "National Save the Union Conference". Njeno prvo zborovanje se je vršilo dne 1. aprila v Pittsburghu, Pa. Sklicatelji pravijo, da je prišlo 1125 delegatov; drugi viri trdijo, da je bilo na konferenci okrog 600 udeležencev. V koliko so reprezentirali rudarje — v tem si pristaši administracije ter konference niso edini. Prvi zatrjujejo, da je konferenca zastopala samo sebe, ne pa premogarje; nadalje, da se bi sploh ne mogla vršiti, če ne bi zanjo dvignili tolikšno kampanjo, katera stane tisočake — in nato Lewisovi ljudje vprašujejo: Kje komunisti dobe ves ta denar, ki ga trošijo v svoji sedanjí propagandi med premogarji? In si odgovarjajo, da deloma iz Rusije, deloma pa porabijo za to stvar prispevke, ki jih dobe v fond pomožne akcije za premogarje.

Sklicatelji konference naobratno zatrjujejo, da je z njimi najmanj 80 odstotkov rudarjev, ker so izgubili v Lewisa vsako zaupanje, in da je edina rešitev za unijo, če se njeno sedanjo administracijo strmoglaví. Opozicija izdaja svoj list — administracija izdaja glasilo unije. Na shodih se drug drugega obmetavajo z blatom, in drug drugemu predbacivajo, da so v službi premogovniških družb.

Save the Union Committee je proglasil splošno stavko, ki bi se imela pričeti 16. aprila. V stavko je pozval vse rudarje, na unijskih in neunijskih poljih, neglede na separatne pogodbe.

75% vsega mehkega premoga v tej deželi producirajo neunijski rudarji. Za unijo je torej najvažnejši problem, kako organizirati premogarje v West Virginiji, Kentuckyju in drugod, kjer je uvedena odprta delavnica.

Na konferenci v Pittsburghu dne 1. aprila je predsedoval John W. Watt iz južnega Illinoisa. Njen tajnik je bil Pat Toohey. V odboru, kateri ima nalogo vreči Lewisa in njegovo administracijo, so: John Brophy, predsednik; John Watt, podpredsednik; Pat Toohey, tajnik. Powers Hapgood, A. P. Minerich, Vincent Kamenovich in Chas. Fulp so člani eksekutive.

Pittsburška konferenca je naročila premo-

garjem, da vržejo vse Lewisove pristaše iz odborov lokalnih unij in izvolijo svoje. Ko bi bilo enkrat to izvršeno, bi vrgli tudi Lewisa. V izključevanju pa ima Lewis boljše šanse in se jih pridno poslužuje. Gre se za vprašanje: Jaz vas, ali vi mene. Tak boj ne pozna prizanašanja. — Kompanijam je prav, kajti čimveč časa porabijo premogarji v medsebojnih bojih, toliko manj se utegnejo boriti proti kompanijam.

Ampak kam? Kaj naj počne premogar, ki hoče uniji dobro? Nima skoro kaj. Med progresivci je vseporno progresivcev, ki so se pririnjili v prvo vrsto in na vodilna mesta ne toliko iz ljubezni do unije kot vsled manevrov, ki jih jim narekuje Workers Party.

Med takozvanimi komunisti, ki so po Lewisovem zatrjevanju hrbtenica, po kateri se vzpenja odbor za obvarovanje unije, je mnogo dobrih, iskrenih mislečih ljudi. Delajo z navdušenjem in v najboljši veri. John Brophy želi v uniji spremembo in Toohejevi ljudje so ga vzeli za svojega.

Iz tega boja se lahko izcimi dualna unija in še lažje razpad U.M.W. Odgovorni zanj bi bili v prvi vrsti premogarji, ker v kritičnem času niso znali biti progresivni.

Opozicija v U.M.W. je potrebna, ker jo sedanja administracija več kot zasluži. Ampak tudi opozicija, četudi nima odgovornosti in le kritizira, dela lahko velike napake, in sedanja opozicija ni brez njih. Preveč je prišla v objem in odvisnost gotovega pokreta, ki je do danes dosegel vzlic Fosterjevi spretnosti edino to, da je progresivne unije oslabil, reakcionarne, kolikor se jih je lotil, pa je napravil še reakcionarnejše. V U.M.W. je dosegel slednje, prvo pa so dosegle kompanije, k čemur je pripomogla taktika administracije in marsikdo, ki se je kedaj prišteval, ali pa se tudi danes prišteva k progresivcem. Prava opozicija bo v U.M.W. šele nastala, če bo imela takrat še sploh kaj, proti čemur bo lahko v opoziciji. U.M.W. gre namreč naglo navzdol in morala rudarjev ter vera v unijo pada. Živio vzkliki je ne obude. Treba je jačjih, sigurnejših metod — treba je pametne taktike in pa pametnih ljudi, ki bodo kos nalogam, pa bilo to naloge opozicije ali vodstva. Ako jih sedanji Save the Miners Union Committee nima, bo dosegel, kar so dosegli drugi podobni odbori dozdej. In to bo slabo za unijo.

Socialistična konvencija v New Yorku

Socialistična konvencija, ki se je pričela v New Yorku 13. aprila in bila zaključena nekaj dni poznej, je bila zelo zanimiva. Udeležilo se jo je okrog 200 delegatov. Važnejše razprave in govori so bili razširjeni potom treh radio postaj. Obširno poročilo o nji bo v prihodnji številki.

ARGUMENTI NASPROTNIKOV EVOLUCIJE

Predaval v klubu št. 1 J. S. Z.
IVAN MOLEK

(Nadaljevanje.)

2. Argumenti proti evoluciji.

Evolucijski nazor je star dobrih 75 let. Pobijanje tega nazora je danes še v drugem in tretjem štadiju. Vse kaže, da bo ta resnica splošno priznana veliko prej kot je bila ona o heliocentričnem sistemu.

Prvi argument proti evoluciji sem slišal iz ust mladega kaplančka v Metliki pred dobrimi tridesetimi leti. Nikdar ga ne pozabim. Glasil se je: "Darwin, ki je rekel, da je človek prišel iz opice, je bil sam opica".

To je bil argument! Takrat še nisem imel najmanjšega pojma o evoluciji in sprejel sem kaplančkov "argument" kot vsak ignorant. Danes vem, da je bil ta argument drugega štadija, s katerim še vedno operirajo, kadar smatrajo svoje poslušalce in čitatelje za tepce. Saj še danes čitamo v slovenskih listih lepe nazive "opičarji". Za tepce in ignorante je taka argumentacija najrazumljivejša. Stvari se ne dotakneš, temveč smešiš osebe, ki zagovarjajo in dokazujejo stvar. Kopernikova pamet se je vrtela! Darwin je bil opica! It's easy.

Ali vsi pristaši evolucijskega nazora niso tepci, zato morajo branitelji svetopisemskega nazora iti v tretji štadij. Tukaj se več ne smešijo osebe, pač pa stvar sama. Zavijajo se besede in pojmi znanstvenikov, ki dokazujejo evolucijo. Znanstvena izvajanja se postavljajo na napačne premise in potem se izvajajo zaključki, ki so samiposebi logični, toda napačni. Izrabljajo se spori in prepiri znanstvenikov, ki še niso edini glede tega ali onega vprašanja, tikajočega se procesa evolucije. Smešijo se dokazi. (Neki pater v Chicagu, ki je zdaj v starem kraju, je rad norce bril iz starih lobanj in drugih fosilov.)

Pri naštevanju argumentov se moram zaenkrat omejiti le na nekatere, ki so najbolj znani in na katere največkrat naletimo v nasprotnih listih, in knjigah. Dejstvo pa je, da je argumentiranje te vrste uniformno, ni doma samo med Slovenci. Šopiri se tudi v angleških religioznih listih in knjigah.

3. Marela teorije.

Najbolj razširjena trditev je — kadar hočejo biti nasprotniki resni — da je evolucija še vedno teorija, to je domneva ali spekulacija. V ta namen radi citirajo Darwina in druge znanstvenike iz njegove dobe. To je trik, ki zelo vleče pri nevednežih. Resnica je, da za časa Darwina je bila evolucija še teorija. Darwin ni imel vseh konkretnih dokazov, zato pa ni nikdar govoril niti pisal o razvojnem procesu drugače kot o teoriji. Tako dela vsak pošten znanstvenik, ki

še ni prepričan o gotovosti svojega odkritja. Poleg tega je Darwin domneval gotove reči, ki so bile kasneje ovržene kot zmotne. Te reči kaj radi omenjajo nasprotniki, češ pogledjte ljudje božji, Darwin sam je streljal kozle, dasi dotične zmote niso spremenile glavnega principa.

Resnica pa je, da je od Darwinove smrti preteklo že 45 let in v tem času so drugi ženi nadovali njegovo delo in zbrali ogromno zbirko nove evidence, na podlagi katere je bila teorija evolucije dokazana kot neovrgljivo dejstvo. Kdor se ni seznanil z vso novo evidenco in pozna evolucijo le od Darwina, ali takozvani darvinizem, bo lahko nasedel slepilnemu argumentu, ki je bil dober pred petdesetimi leti, ne drži pa danes.

Kdor ni slep, mu ni treba danes dolgo iskati dokazov, za razvoj vsega, kar je. Dokazi niso samo v muzejih, kjer so zbrane okamenice ali fosili; ti dokazi niso vsakomur dostopni. Najboljši dokaz je živa priroda. Vsaka rastlina, vsaka žival in vsak človek je živ dokaz evolucije! Ako je evolucija še vedno spekulacija, tedaj je tudi življenje slehernega bitja na svetu spekulacija, ni resnica. Vsak individij — pa naj bo rastlina, močerad, mravlja, kos, slon ali predsednik republike — začne svojo eksistenco v eni sami stanici, ki se potem razmnoži v celo državno stanico, kolikor jih je treba za dotičnika. Razvoj posameznika je očiten vsakemu tepcu — glavno pa je, če ga razume, če zna izvajati iz tega, da se razvoj posameznika ne more vršiti drugače kot po vzorcu splošnega razvoja. Če ignorant ne more ali noče razumeti tega, se bo seveda zatekel k staremu pojasnilu! Tako je Bog naredil. Tukaj je pa konec njegovih pojasnil. Če ga vprašaš, zakaj je Bog naredil, da se človek in volk razvijata po enem in istem procesu in zakaj sta protoplazmični stanici človeka in volka do pičice enaki — na to ni razumnega pojasnila, ne od nasprotnikov evolucijskega nazora. Ako pa pogledaš to sorodnost, to uniformnost razvojnega procesa pri človeku in vsaki živali, v luči evolucije, nam je kmalu jasno, zakaj je tako.

Ako je evolucija še vedno le teorija, tedaj je teorija, ni dejstvo, tudi to, da ima človek približno 80 vestigijalnih (podedovanih, a ne več potrebnih) organov v sebi. Kako more oni, ki razlaga postanek človeka iz biblije, raztolmačiti te organe? Biblija ne pove vzroka tem organom. Naj pojasni iz sv. pisma, če more, zakaj ima človek slepič ali takozvani "mali želodec" v svojem drobu, ki mu je danes le v škodo, če se vname; naj pojasni dlake na koži; naj pojasni grčico "tretjega očesa" na notranji strani čelne kosti; naj pojasni uhlja; naj pojasni ostanke repnih koščic na koncu hrbtenice; naj pojasni dve bradavici na prsih moškega. Zakaj je Bog dal možu prsni bradavici, kakor deklici do desetega leta, dasi ne doji otrok in ju nima za kaj porabiti? Biblija ne da pojasnila na to vpraša-

nje. Evolucija pa ima dobro pojasnilo za vse te vestiže, ki jasno dokazujejo poleg drugih dokazov, da je človek vse to prinesel s seboj iz sveta živalskega življenja, kjer je bilo nekoč potrebno.

Ena resnica mora biti vsakemu, ki hoče razumeti proces evolucije, vedno pred očmi. To je, da nobena stvar, pa naj bo še tako neznatna in navidezno absurdna, ni brez vzroka. Za vsako stvar je važen vzrok, ki se mora ujemati s stvarjo, mora imeti logično zvezo.

Evolucija je fakt!

4. Zakaj je ameba še vedno ameba.

"Ako se je vse razvilo in se še danes razvija, kako je to, da je ameba še vedno ameba, zakaj je riba še vedno riba, kuščar je kuščar in zakaj se opica ne razvije v zamorca?"

Tega vprašanja ne slišimo samo od kaplankov, temveč ga z vso resnostjo zastavljajo tudi nekateri profesorji, ki smatrajo, da so učeni.

Res je čudno. Argument te vrste je pa poper!

"Učenjaki", ki tako vprašujejo, ne poznajo enega izmed glavnih principov zakona evolucije, ki je environment ali prilagodevanje razmeram. Dalje ne vedo tega, da evolucija ni voz, ki drvi naprej in naprej na celi črti brez ozira na cesto.

Ameba je zato še ameba, ker se še vedno dobro počuti po starem, kjerkoli eksistira. Zakaj bi se ameba spremenila v nekaj drugega tam, kjer še lahko živi kot ameba? Zakaj bi se riba ali kuščar? Ameba je enostanična, mikroskopična živalica, ki živi v vodi ali vlagi. Zajmite prgišče umazane vode v grabnu in imeli boste na dlani stotine teh primitivnih živalic, katerih je sam "želodec" in ki se množe z deljenjem. Dokler bodo mlakuže na svetu, bo tudi ameba v mlakužah. To je njen environment.

Isto je z ribo. Riba se dobro počuti v vodi, in dokler bodo morja, jezera in reke na svetu, bodo tudi ribe. Ravno tako je z vsemi drugimi živalskimi vrstami. Šimpanz ne more biti zamo-rec iz istega razloga kakor ne moreta belopoltni oče in mati imeti zamorčka. Vsaka vrsta se ohranjuje le v mejah svoje vrste toliko časa, dokler so pogoji za obstanek dotične vrste. Najboljši dokaz temu nam je Avstralija. Ta kontinent se je pred milijoni let držal Azije. Takrat je živalsko življenje prilezlo do najprimitivnejših ptičev in sesalcev. Ko se je Avstralijo ločila od Azije, je zavarovana z morjem od vseh strani ohranila svoje živalstvo na isti primitivni stopnji do dneva, ko je bila odkrita po Angležih. Environment je ostal stari, boja za obstanek ni bilo in tako je evolucija tamkaj spala vso to dobo. Ni bila potrebna.

Vse živalske in rastlinske vrste nad amebo — človek je tudi vključen — so se razvile pod pritiskom novih razmer, novih pogojev življenja. Za vsako tako spremembo mora biti važen

vzrok. Gotove enostanične živalice so v davni dobi prišle v položaj, ko so se morale združiti in nastal je mnogostanični organizem; kjer pa tega položaja ni bilo, so enostaničarji ostali enostaničarji kot so še danes. Različne razmere na različnih krajih so porajale različne organizme. Kakor hitro pridejo nove razmere, tedaj velja strogi zakon evolucije: Prilagodi se novim pogojem ali pogini! Večina navadno pogine, ali gotova žilava manjšina se vedno ohrani in tedaj nastane nova vrsta. Na ta način so iz rib — kjer se je posušila voda — nastale dvoživke, iz teh pa kuščarice. Nov environment je spet zahteval, da so se iz gotove vrste kuščaric razvili ptiči, iz drugih vrst pa sesalci. Vse to se je zgodilo pod pritiskom novih pogojev življenja. Glavni pogoji, ki najbolj vplivajo, pa so: klima, tla in hrana.

(Dalje prihodnjt.)

Ameriški komunisti pripovedujejo Moskvi vedno enako storijo

Moskva je Meka komunistov. Iz dežel izven sovjetske unije prihajajo v Moskvo skoro vsi na stroške kominterne, torej na stroške ruskega ljudstva. Iz Zedinjenih držav se spreha dober ducat "revolucionarnih" vodij, ki gredo po enkrat do trikrat na leto v Moskvo in nazaj. Tam pripovedujejo o velikanskem napredku komunistične Workers Party. Od l. 1922 dalje ponavljajo vedno eno in isto povest, pa se jo v Moskvi še niso naveličali. Eden teh, ki zelo pogosto gostuje v sovjetskem glavnem mestu, je tudi Louis Engdahl. Razun njega je bilo v Moskvi meseca marca več drugih ameriških komunistov, ki so reprezentirali ameriško strokovno organizirano delavstvo na kongresu ruskih strokovnih unij, oziroma na kongresu "rdeče" strokovne internacionale. Umevno, da so ameriški delegatje reprezentirali le sebe in pa skupino v T. U. E. L. Engdahl pa piše bombastične članke, in Rusi ti skajo. V enemu pravi, da Workers' Party organizira sedaj po vseh mestih Zedinjenih držav sovjetske brezposelnih. Največji izmed teh je v Clevelandu, kjer si je priboril že silen vpliv. Komunisti so se nadalje koncentrirali za organiziranje delavcev v avtomobilski industriji (pred nekaj leti so rekli isto o jeklarskih, potem o tkalniških itd.)

"Vpliv naše Workers' Party se stalno širi in veča", piše Engdahl, "posebno radi premogarske stavke. Naša stranka vodi zanje vso pomožno akcijo." (Tukaj so pa okrog pittsburškega reliefa takoj užaljeni, če jim kdo pove, da so bolj agenti za stranko kot pa za pomoč premogarjem. Njihovo bedo izrabljajo v svoje politične namene, kolektajo pa pod "nepriustransko" in pa pod "progresivno" firmo. To seveda ni — oportunistem!)

Pokojni Ruthenberg, Foster, Engdahl, Dune itd., vsi so v Moskvi pripovedovali o stalnemu širjenju komunističnega vpliva v tej deželi. Engdahl piše v omenjenem članku nadalje: "Socialistična stranka je skoro popolnoma izginila. Vodstvo Workers' Party deluje, da se v prihodnji volilni kampanji dobro zasedra.

Glavno njeno delo sedaj je kampanja za organiziranje delavske (Labor) stranke. V slučaju, da se ji ustanovitev take stranke sedaj še ne posreči, bo nastopila v volilnem boju samostojno . . . Vpliv naše komunistične stranke pa se ne širi samo med delavstvom, ampak tudi med farmarji . . . "Nato našteva organizacije farmarjev, katere baje dozorevajo za revolucijo.

Glede ustanovljanja delavske (labor) stranke poročajo ameriški komunisti Rusom vedno isto. L. 1923 so moskovski listi prinesli senzacionalno poročilo, da se je komunistom na konvenciji v Chicagu posrečilo ustanoviti federativno delavsko stranko, ki ima nad sedem sto tisoč članov. In Moskva je poslala novice, ker je verjela; stranke pa ni bilo nikjer razun v zapisniku tiste konvencije. Potem so poročali o svojih velikanskih uspehih, ki so jih dosegli s sklicanjem konvencije v St. Paulu l. 1924. Tudi tam so ustanovili stranko, nominirali predsedniškega in podpredsedniškega kandidata, ki pa sta odstopila takoj ko sta spoznala, da z Ruthenbergove-Fosterjeve moke ne bo kruha.

Ako se komunistom v Moskvi zljubi imeti špas z ameriški "radikalnimi" pustolovci in jim zanj celo plačati, je nam prav, dasi bi bilo bolje, če bi poiskali drugačno, in ob enem cenejšo zabavo.

Argumenti in bombe

Od 11. oktobra 1927 do 27. marca 1928 je v Chicagu "eksplodiralo 62 bomb". Bilo bi jih še več, a je bilo nekaj pravočasno "odkritih". Bombe se v Chicagu bolj in bolj udomačujejo; poleg revolverjev so se izkazale za najuspešnejše sredstvo v argumentiranju z nasprotniki. Poslužujejo se ga butlegerji ki so ob enem politikaši in bogataši, poslužujejo se ga politične mašine, zarotniki, izsiljevalci, in pa "patriotične" strokovne delavske unije, ki so pod kontrolo demokratičnih ali pa republikanskih "palatišnov".

V mali Italiji, kakor imenujejo v Chicagu italijansko kolonijo, je mnogo mogočnejšev. Z volitvami in drugimi "legalnimi" metodami jih je težko spraviti s poti. S puškami vseh vrst ter s samokresi pa se to hitro opravi. Te vrste umori se dogajajo tudi v "politikantskih-butlegarskih" krogih drugih narodnosti, ampak med Italijani jih je največ. Med njimi so namreč v modi. Bombe pa padajo enako pred poslopja in trgovine Amerikancev, kakor pred irske, židovske in druge. Največ se jih razleti pred poslopji kjer so boljše točilnice pijač ki jih Volsteadov zakon prepoveduje, igralnice in gosposki bordeli. Te vrste biznis je namreč v Chicagu organiziran v kartelih. Kadar ena konkurenčna skupina sili v teritorij druge, se prizadeta ne more zateči na sodišča, ali k oblastim, torej so ji bombe ter puške še najbolj priročne. V nekaterih krajih se jim zdi čikaškega streljanja ter bombnih eksplozij preveč, in so priporočili zvezni vladi, da naj odpokliče nekaj ameriških čet iz Nikaragve ter jih pošlje v Chicago za protektiranje lastnine ter življenj Ameriških državljanov. V senatu je prišel s tem priporočilom senator Norris, ki pravi, da so posestva ter življenja Amerikancev v Nikaragvi varnejša kot v Chicagu. Logično bi torej bilo, da zvezne čete okupirajo Chicago, da napravijo v nji mir in red, namesto da koljejo brez pravega vzroka domačine v Nikaragvi.

J. S. MACHAR:

POBOŽNA RODBINA

Prevel dr. Joža Glonar.

(Iz knjige "Konfesije literata".)

(Nadaljevanje.)

II.

Cenzor: Zelo sem zadovoljen. Zaradi zadnjega poglavja sem se vendar nekoliko bal. Toda naredilo je na las, kakor ste prerokovali, po vseh farah najboljši vtis in ko si je Njegova Milost, Najčastitejši Gospod gospod Škof Kraljevograški blagovolil dati podati običajni referat o vašem delovanju in blagovolil čuti, kaj in kako ste napisali, je dvignil oči proti nebu in z očividnim zadovoljstvom rekel: "Kaka Bogu ljuba sprememba!" — torej le tako naprej!

Jaz: Hvala vam za besede priznanja in ljubeznive izpodbude — dozda še enakih nisem slišal iz vaših ust —

Cenzor: Prosim, prosim!

Jaz: — in upam, da ne bodo poslednje. Torej nadaljujmo:

Življenje pobožne Homolkove rodbine ni vedno teklo s takim tihim, bogoljubnim tokom, kakor smo ga opazovali ob baš popisanim popoldnevu Gospodovega Dne. Ne. Ni teklo med cvetočimi travniki in nežne spominčice niso vedno ogledovale svojih modrih oči v njegovi struji. Z dovoljenjem Najvišjega, ki izkuša človeška ledja in ravno najvernejše veje kakor pšenico, se je valilo življenje v burnem toku, treskalo ob trdo kamenje, bilo bičano od divjih ploh, toda kakor obstoji zlato v ognju, tako je ta preganjani tok življenja vse srečno prebil. Kamenje je odvalil, nalivi pa so imeli samo ta učinek, da je postal mogočen in se je tem silneje valil v strugi, ki mu jo je odkazala Volja Božja, in tem varneje je mogel sedaj pluti k daljnemu morju večnosti, odkoder se bo, kakor bo ukazal Gospod, v one nadzemske pokrajine, kjer stolujejo v slavi Božji izvoljeni —

Cenzor: Strašno lepo!

Jaz: Niti v tej ljubki vasi, kjer stanuje naša pobožna rodbina, ni bilo vedno vse tako bogoljubno, kakor je danes. Hišice so se sicer stiskale okoli Božje cerkvice in hiše, v kateri stanuje od Gospoda vseh gospodov postavljena župna oblast, ljudje, ki so v njih stanovali, pa niso vedno tako živeli. Hudobec je zakrknil njih srca, krivi proroki so zmotili njihove duše in dobri Angelj, ki v nebesih zapisuje dobra dela človeških sinov v knjigo, ki bo odprta na dan poslednje sodbe, je ostal cele dneve, cele tedne, da celo cela leta brez posla v svoji nebeški višavi in samo z žalostnimi očmi gledal v dolino ob vijugasti Oharki, kjer leži naša vas.

Cenzor: Sedaj bi lahko, mislim, vpletli tudi kaj dejanja v celo reč. Tako opisovanje je sicer lepo, toda nekaj se mora vendar tudi goditi. Sicer pa nikakor ne nameravam omejevati vaše pisateljske svobode . . .

Jaz: O da bi vas Gospod Bog v tem plemenitem sklepu tudi za bodoče blagovolil pokrepčati!

Jan Homolka se je predavnimi leti vrnil od vojakov. Pri vojaki je služil v splošno zadovoljstvo svojih vikših in je bil kmalu poplačan s častjo korporala, kar je njegovo vnemo še bolj podžgalo. Njegovi vojaki

so sicer večkrat godrnjali nad njim, še celo po življenju so mu stregli, toda Oče nebeški ga je že takrat zaklenil v svoje srce in Njegova Vsevednost je vedela, da Jan tega zaupanja ne bo varal. In Jan jo je plačeval za zvižaje in sovraštvo trdovratnih ljudi z zaupanjem vseh vikših in njih ljubeznijo ves čas cesarske službe. Težko so ga pustili domu: držali so ga nazaj, obljubljali, da bo še više avansiral in da bo odlikovan — toda Jan se ni dal zadržati, očitno vsled navdihnjenja Gospodovega, ki ga je namenil še za druge naloge. Stotnik njegove kompanije mu je tedaj kupil za spomin pipo, dal mu je srebrni četrt goldinarja, še celo roko mu je podal —

Cenzor: Bilo bi dobro pripomniti, da je tak srebrni četrt goldinarja tedaj veljal mnogo več kakor danes.

Jaz: Hvala vam. Da, tak srebrni četrt goldinarja je bil v onih časih redkost, celo precej lep kapital za bodoče dni —

Cenzor: Toliko pa zopet ne. Jaz sem mislil, da bi trebalo to nekako omeniti, da bi se vsa stvar ne zdela, veste, kakor nekaka mala perfidnost —

Jaz: Glejte no, kako bi vi naučili človeka pisati! Kako dobro je, da sedite tu. Cenzorji so sploh, kakor je že Heine rekel —

Cenzor: Samo nikakih definicij in citatov! Rajši nadaljujte. V resnici sem sam radoveden.

Jaz: In tako se je torej vrnil Jan Homolka od vojakov. Odlikovan s činom, obsipan z dokazi naklonjenosti svojih vikših, sicer pa ubog in brez sveta. Toda saj Gospod Bog nikdar ne zapusti onih, ki jih je zaklenil v svoje srce, in ki si jih je blagovolil izvoliti za sredstva v povzdigo svoje slave. . . V vasi je živel mož, ki se je imenoval Oné in ta mož je bil nekoliko čudak. Imel je denar, zemljo, toda hodil je po svetu, da bi mu človek dal krajcar, če bi ga srečal. Neznatna, zanemarjena je bila njegova obleka, neznatna in zanemarjeva koča, v kateri je stanoval. Bil je tako varčen, da so ga imenovali naravnost skopuha. In Gospod mu je očitno zato dal varčevati, da bi bil naš Jan Homolka že na tem svetu poplačan za svojo pobožno dušo in vztrajnost v veri Božji. Kajti stari Oné je imel hčer, ki je zrastle kakor breza, zrastle pa samo zato, da bi postala hišna metla. Ni bilo v vasi delavnejše in urnejše dekle od Onétove Ane. Od jutra do večera in še pozno v noč je švigala kakor poosebljena pridnost po dvorišču, hlevu, polju, skednju in povsod, kjer je bilo treba. In dasi ni znala ne brati ne pisati, jo je bil Bog obdaril s tolikimi darovi, da je bila v vasi najboljša nevesta. In kdo izmed bogoljubnih čitateljev bi se čudil, da je padla v oči tudi našemu Homolki! Res čudovita so pota, po katerih se po Božji volji ravna človeško srce. In tako se je zaljubil Jan v Ano in jo je v vsej poštenosti hotel dobiti za ženo. Toda kadarkoli se je spomnil, da je samo ubogi Homolka in da bo stari lakomnež Oné težko kedaj izročil svojo ednico in ž njo vse svoje imetje v njegove prazne roke, pa je upadel njemu, nekdaš hrabremu vojaku, ves up in skrbeče so njegove oči gledale v nejasno bodočnost. Toda Bog, ki je ščit in najboljši pomočnik čistih duš, je pomogel tudi Janu Homolki. V vasi je bil človek napol potepuh, ki je živel samo od milosti sosedov in posebno — in to je bila zaradi lakomnosti Onétove naravnost uganka — od milosti Onétove. Naš dobri Jan je šel h Kučmarju — tako so v vasi imenovali onega človeka zaradi njegovega pokrivala — nalil ga z žganjem in mu obljubil določen znesek, ki mu ga

bo izplačal po poroki, če bi mu Kučmar pomagal do Ane. In Kučmar ni varal upov in misli Jana: bil je namreč nekoč nehoté priča, ko je stari Oné nekaj takega storil, da mu je bilo potem vse življenje mnogo na tem, da bi nihče ne izvedel, kaj je Kučmar videl in vedel. Naših čitateljev ne bomo zadrževali z opisovanjem onega dogodka; ne maramo biti sodniki nad usodo človeka, četudi lakomnika, kakor je bil Oné, tudi pravice nimamo, da bi odgrinjali zastor z njegove preteklosti — da ga je odgrnil Kučmar Homolki, se je zgodilo pač le po volji Gospodovi in tako je Gospod v svoji nedoumljivi modrosti vodil svojega izvoljenega Jana v pristan sreče in blaženosti. Po tem razgovoru se je naš Jan s Kučmarjem podal k staremu Onétu. Kaj so se ti trije moške pogovarjali za zaprtimi vrati, nam ni znano, vemo le, da je njih pogovor bil dolg in da je, ko so končali, Jan bil ženin Ane.

Poroko so slavili v najkrajšem času, kakor je želel Jan, ki je ljubil red in bil od vojaščine na red navajen.

Ana je sicer jokala in se upirala — prismojeno dekle je baže v vasi imelo skrivno ljubezen, pravili so celo, da z mladim učiteljem — toda nazadnje se je udala, ko je uvidela trdno voljo očetovo in kar je še več — voljo samega Gospoda Boga, kakor so ji to krasno razložili gospod župnik, h katerim se je bil naš Jan zatekel s polnim zaupanjem za pomoč.

Poroka se je torej vršila in marsikatero oko je postalo solžno v cerkvi pri ganljivem govoru, s katerim so duhovni gospod oddajali nevesto v poštene ženinove roke.

Jan se je preselil k Onétovim in Božji blagoslov se je takoj razlil nad dom bogoljubnih ljudi. Samo dva dogodka sta ga nekoliko vznemirila. Prvi je bil smrt starega lakomnika Onéta. Res je, da Gospodu ne ostane nič prikrita, oko Božje vidi povsod, kar je bilo skrito svetu in Najvišji Sodnik ne odpusti in če čaka tudi dolga leta s kaznijo.

Par dni po poroki je imel Jan zelo razburjen pomenek s svojim sedanjim tastom — o čem sta govorila, tega ne ve nihče. Samo krik se je čul iz hiše, mlada žena je stala na dvorišču in jokala, nato se je začel v hiši padec — starega Onéta je zadela kap, iz katere si ni več opomogel. Pokopali so ga s častjo in spoštovanjem, in gospod župnik so imeli nad njegovim grobom znamenit govor, o katerem se je dolgo govorilo po vsej okolici.

Tudi Kučmarja je kmalu zadela kazen za grehe njegovega življenja. Prišel je k poštenemu gospodarju in zahteval plačilo za svojo pomoč. V gospodarju pa je vzklopela pravična jeza in z gnusom je pokazal nepoštenemu človeku vrata. In ko je Kučmar odšel in se napotil v krčmo, kjer si je hladil jezo s hujskanjem, grožnjami in praznim besedičenjem, je Jan, ki so mu vse to povedali, naznanil celo stvar, kakor se je spodobilo, posvetni gosposki, in Kučmar je bil kmalu obsojen in zaprt na daljši čas in se potem ni več pokazal v vasi.

Tako je sodil in kaznoval Gospod, tako je v zadregi prišel svojemu izvoljencu na pomoč.

Cenzor: Čestitam vam . . .

(Dalje prihodnjič.)

Ako vam je naročnina na "Proletarca" potekla, ali ste jo že obnovili?

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

IVAN MOLEK BO PREDAVAL V WAUKEGANU V SOBOTO 21. APRILA.

WAUKEGAN, ILL. — Znani slovenski ameriški predavatelj, žurnalist in pisatelj s. Ivan Molek bo predaval v Waukeganu v Slov. nar. domu pod avspicijo kluba št. 45 JSZ. v soboto 21. aprila ob 8. zvečer. Predmet predavanja: "KRIZA DRUŽINE". S. Ivan Molek je eden najboljših slovenskih predavateljev, ker svoj predmet obdela natančno in govori poljudno, da ga ljudje čisto lahko razumejo, čeprav niso šolani.

Predavanja v naši naselbini so redkost. Bilo pa bi zanjo dobro, če bi jih prirejali večkrat. Napredek je v znanju in znanju je moč. Že dolgo vemo, da le tisti narodi kaj štejejo, ki so kulturni, ki se na vso moč zanimajo za prosvetno delo.

Kot zastopniki "Prosvete" mi je znano, da naročnikom ugajajo Molekovi spisi. V soboto 21. aprila ga bomo imeli pred seboj in govoril nam bo o predmetu, s katerim se peča ves današnji civilizirani svet — o družini, njenem razvoju in njeni krizi. — Vstopnina na predavanje je prosta. Vabimo na udeležbo vse, posebno še člane in članice društev Izobraževalne akcije JSZ., za katero je s. Ivan Molek že mnogo storil. — P. O.

VELIKA MAJSKA SLAVNOST, KONFERENCA IN PREDSTAVA V NEDELJO 6. MAJA V MILWAUŠKI NASELBINI.

V nedeljo 6. maja se vrši v mestu Milwaukee konferenca soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ., ki se prične ob 9. dopoldne. Vršila se bo v Tamšetovi dvorani, ki je poleg S. S. Turn dvorane.

Isto nedeljo priredita klub št. 37 JSZ. in soc. pevski zbor "Naprej" veliko majniško slavnost z bogatim popoldanskim in večernim sporedom. Popoldne po konferenci bo koncert "Napreja", in sicer brez sodelovanja drugih zborov. Nastopi moški zbor, mešan zbor, ter solisti v samospevih in duetih. Imeli bomo tudi nekaj deklamacij in govorov.

Vzrok, da ostali zbori niso povabljeni na sodelovanje je v tem, da je program itak obširen in bi radi končali popoldanskega v čim krajšem času. Toliko v blagohotno pojasnilo, ker hočemo, da bi imel kdo napadni vtis.

Večerni del programa bo igra "Rokovnjači" v petih dejanjih. Na milwauškem slovenskem odru so bili vzprijaznjeni že dvakrat z velikim uspehom; zadnji vpriporitev "Rokovnjačev" smo imeli pred 10. leti. Na željo publike jih ponovimo dne 6. maja. Režijo vodi s. Frank Puncer. Opis igre sledi v prihodnji (prvomajski) številki "Proletarca".

Prosimo vse, ki bodo v nedeljo 6. maja napolnili S. S. Turn Hall, da pridejo ob določenem času. Točnost udeležencev pripomore k točnosti v izvajanju programa.

Pevski zbor "Naprej" deluje za napredek naselbine na polju glasbe ter drame že dolgo let in ves čas uspešno. Pridobil si je velik ugled vsled svojega dela, ki stremi vedno le naprej in naprej. V milwauški na-

selbini ima "Naprej" ne le priznanje, ampak splošno naklonjenost. Seveda, "Naprej" ima tudi nasprotnike, ekstremne in manj ekstremne, in tudi te povabimo v nedeljo 6. maja v naš krog, ki bi moral biti tudi njihov, če se iznebe predsodkov in drugih lastnosti, ki so v kvar človeku, ako hoče naprej.

Ne pozabite, da je nedelja 6. maja "Naprejev" dan. Pridite vsi in pokažite sebi in vsem, da je milwaška naselbina napredna in da je njen cilj NAPREJ. — P. O.

V PUEBLU DANI SE . . .

PUEBLO, COLO. — V naslovu pravim: "V pueblu dani se," in iz tega se sklepa, da "v Pueblu se dela dan . . ."

Da me boste prav in natančno razumeli. Dan se veča (le pogledite v Ameriški družinski koledar, če menite ne verjamete). Drugače je pri nas prilično temno. Za primeru navajam: Naši "Ahasverji", kar pomeni one, ki podpirajo DELAVEC (zapišem tako kakor urednik "Delavca", ki ne zna niti toliko slovensko da bi mogel sklanjati besede), pošiljajo Bartuloviču kolikor pač morejo in on potem zagotavlja, da Jože Zavertnik ne "bo uničil 'Delavca'" na grmadi, da je inkvizicija že davno minila, a vzlic temu pa prispevajo proti inkviziciji, ker nočejo, da bi uničila "Delavca". Tako ne, kako zašpinjujejo svojo klobaso.

Dobe se med nami "Ahasverji", ki pošiljajo v podporo "Delavcu", v postu pa so opravili svojo krščansko dolžnost in so povedali Cirilu kolikokrat so se pridušili, kolikokrat storili to in ono kar ne bi smeli. In naj še to povem: "Ahasver", ki se kar peni "proti Jožetu Zavertniku in inkviziciji", je strašno pohlevna živalica doma. Družina molči, otroci so v katoliški šoli, žena se izpoveduje in župnik tolaži, uči, graja itd. In ker naš Ahasver ne ve kaj bi, pa se jezi nad Jožetom Zavertnikom, ker je čital v "Delavcu" da so grmade že zgorele in da copernice ne jezdijo več na metlah.

Že večkrat sem pojasnil, da se tudi tukaj nazivamo, ker je tako v pravilih, na sejah za brate. Brat ta, brat oni. Počutimo pa se kot mladi hudički in se tudi kregamo na ta način. Je pa med nami tudi precej pametnih, bodisi moških in žensk. Na starost sem začel celo upati, da bodo naši pametni nekoč zmagali v Pueblu, da bodo zdrobili bridke pipce s klinami vred, in tedaj bo tudi Pepe s pipcem postal pameten, kajti on drugače ni prenapačen človek. Bartulovičeva "inkvizicija" ga meša, v Chicagu mu niste pustili v glavni odbor, na konvenciji v Waukeganu ste ga premalo spoštljivo opazovali, in ni čuda, da stoji klina njegovega pipca pokoncu kot sulica ter se grozeče guga semtertja.

V mnogih društvih imajo navado drug drugega tožariti. Zadnjič je nekdo dejal, da je v Chicagu eno društvo, kjer menda že ni člana da bi ga kdo ne obtožil. V Pueblu še nismo tako napredni. Ali z obtožnicami imamo vendarle opravka. Pri "Orlu" npr. so pristaši pipčarske kline skovali obtožnico proti predsedniku in tajniku in z veliko mujo pridobili brata Tomića. On je dober človek, rad ustreže, in je podpisal. Pepe s pipcem je namreč jako oprezen, on hoče da gre zanj kdo drugi po kostanj v ogenj. Po burnih razpravah in mnogih hudih besedah je brat Tomić spoznal, da je

najboljše, če se z obtožnicami pečajo oni ki jih pišejo in je tisto, ki jo je vzel za svojo, umaknil.

Novic pri nas ni posebnih. Fari gre dobro, je bolj složna kot mi, naše ustanove nekoliko žive in nekoliko životarijo — pa gre. Razmere so slabe, dela veliko kdor ga ima in plača je nizka. Šumina in Okičič sta zašumela nekam v wyomingske pustinje — ko to pišem ne vem natančno čemu in kako.

Revolucijo odlagamo in izgleda, da bomo celo pozabili nanjo. Ej, če bi vi vedeli kako smo ropotali pred nekaj leti! Za vsakim vogalom smo videli rrrrr, osvoboditev proletarijata je bila že na pragu, socialiste smo v mislih vse pobesili, socialistični klub v Pueblu pa smo zblinčili tako, da ni od njega koncem konca ničesar ostalo. Tako smo postali revolucionarni, grmeli smo proti vsemu kar je bilo naprednega, fara pa je razdrila tisti Eilerjev dimnik, zgradila je šolo in še marsikaj. — Po dolgem času smo klub JSZ. obnovili, a z rožicam mu ne postiljamo. Dregamo ga s koprivami kjer le moremo.

Tako torej — v Pueblu se dela dan sedaj precej prej kakor o Božiču, in postaja vedno daljši. Drugače pa smo v glavnem napredni po navadi, in Old Timer, ki to piše, bo "šimfan" po navadi.

TEKMA KEGLJAČEV V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — V soboto 21. aprila zvečer ter v nedeljo dopoldne ter popoldne bo na kegljišču na 26th St. in So. Trumbull Ave. tekma kegljačev, ki pripadajo raznim društvom SNPJ. Naprimer, pet *teamov* bodo imela čikaška društva SNPJ., ostali pa pridejo iz naselbin Waukegan, Springfield, Milwaukee, Detroit itd.

Te vrste sport, kot marsikaj drugega, se je med nami zopet obnovil po zaslugi mladinskih podpornih društev.

SESTANEK ZA USTANOVITEV KONFERENCE J. S. Z. V CENTRALNI PENNSYLVANIJ.

Klub št. 5 JSZ. je podvzel akcijo, da se organizira konferenca soc. klubov ter društev Izobraževalne akcije JSZ. v centralni Pennsylvaniji, in v ta namen se vrši ustanovni sestanek v nedeljo 29. aprila ob 2. popoldne v Slov. izobraževalnem domu na Franklinu.

Apeliramo na klube in društva, da vzamejo ta predlog v pretres ter se odzovejo na sestanek. Iz poročil lahko vsakdo ve, koliko važnega dela opravijo konference JSZ., in če so dobre za druga okrožja, bo lahko mnogo storila za napredek tudi v našem. Kot se združuje vse kar spada skupaj, tako je potrebno, da se združujejo tudi naša napredna društva, klubi in posamezniki, ker bodo združeni lahko dosegli veliko več kot posamezno. — Torej, dne 29. aprila se vrši konferenca na Franklinu. Vsi, ki gledate naprej in hočete da ne zaostanemo, se odzovite temu vabilu. — S. Zabriz.

ANTON VIČIČ ODPOTUJE V STARI KRAJ.

S. Anton Vičič, ki je čitateljem tega lista dobro znan, odpotuje ta teden v stari kraj, kjer najbrž ostane delj časa, ako ne stalno. V tej deželi je bival nad 15 let. Bil je ves čas v Chicagu, razun nekaj časa v Waukeganu. Prošlo leto mu je umrla soproga, s katero se je skupno priselil v to deželo. Ima v Chicagu dva sina, ki obiskujeta šolo, in hčer njegove žene iz njene-ga prejšnjega zakona.

Eden Vičičevih prijateljev je poslal o njemu daljše poročilo, ki ga objavimo v eni prihodnjih števil.

DVAJSETLETNICA DRUŠTVA "SLOVENSKI DOM" ŠT. 86 S. N. P. J.

CHICAGO, ILL. — Ste že čuli, kaj razglašala po Chicagu plat zvona? Ali veste, — se še spominjate — da plat zvona znači poziv na složno delo? Razglašata ga naša delavska lista "Prosveta" in "Proletarec". Čitali ste že, da je v Chicagu poleg drugih tudi društvo št. 86 SNPJ., ki obhaja letos dvajsetletnico obstanka. Deluje vsjo to dobo na severni strani Chicaga, ali odkar ima SNPJ. svojo dvorano, je imelo že več svojih priredb v nji.

Društvo "Slovenski Dom" ima za seboj pestro zgodovino. Dvajset let je za njim pragov, dela, bojov in — vztrajne volje.

V nedeljo 22. aprila pridemo skupaj v dvorani SNPJ., da se skupaj pogovorimo, skupaj poveselimo. Kajti, "Slovenski Dom", kakor jednota kateri pripada, je društvo skupnosti. Imeli bomo obširen program, ki je naveden v oglasu v tej številki. — Pričakujemo, da nas poseti v nedeljo 22. aprila ne samo čikaško ter okoliško članstvo SNPJ., ampak vsi naši prijatelji. "Slovenski dom" št. 86 SNPJ. obhaja ta dan svoj praznik — dvajset let svojega težkega delovanja, in mi vsi člani društva bi radi, da nas na ta dan obiščete, da se poveselimo, pogovorimo in da gremo ob zaključku narazen v veri, da bomo v stanju obhajati štiridesetletnico še veliko uspešnejše kot dvajsetletnico.

Za pripravljalni odbor, *Frank Teropšič*.

400 LJUDI NA PRIREDBI KLUBA J.S.Z. V SPRINGFIELDU.

SPRINGFIELD, ILL. — Nad 400 ljudi je posetilo priredbo kluba št. 47 JSZ., ki se je vršila v nedeljo 8. aprila v Carpenters Hall. Naši prijatelji Nemci, katerih je bilo nekaj med posetniki, so bili veselo iznenađeni nad tolikšno udeležbo, in naravno, da smo bili veseli tudi ni.

Na popoldanskem programu smo imeli predstavi "Strahovi" ter "Začarano pismo", ki ju je vprizoril naš dramski odsek pod režijo John Gorška. Naš pevski zbor "Naprej" (odsek kluba) je zapel dve pesmi. Po programu smo imeli plesno zabavo, ki je istotako imela dobro udeležbo.

Gmotni uspeh pa ni tolikšen kot bi si kdo mislil, ker imamo s priredbami velike izdatke, vstopnina pa je razmeroma nizka.

Naš klub bo na bodočem zboru JSZ. zastopal s. Joseph Ovca. — *Poročevalec*.

"LIRA" PRIREDI "BUNCO PARTY".

CHICAGO, ILL. — V četrtek 3. maja ob 8. zvečer priredi pevski zbor "Lira" v dvorani SNPJ., 2657 S. Lawndale Ave., "bunco party", na katero vabimo vse naše občinstvo. Po končani tekmi bo plesna zabava, na kateri bo igral Koludrov orkester. Vstopnina je 35c.

PETER KISOVEC BO ZASTOPAL DETROIT-SKI KLUB J.S.Z. NA NJENEM VII. REDNEM ZBORU.

DETROIT, MICH. — Na seji kluba št. 114 JSZ. je bil izvoljen za našega delegata za VII. redni zbor JSZ. s. Peter Kisovec. Razprave so bile obširne in ukrenilo se je v smislu navodil marsikaj koristnega. — P. O.

Dosedaj izvoljeni delegatje za VII. redni zbor J. S. Z.

Poročajo nam, da bo zastopal milwauški klub JSZ. na njenem VII. rednem zboru dne 19.-20.-21. maja s. Joseph Radelj. Iz Springfielda pride Joseph Ovca, Forest City bo zastopoval Joe Čebular, delegat detroitskega kluba bo Peter Kisovec, od drugod pa urad JSZ. še ni dobil sporočil. Prosimo tajnike klubov in društev, da nam jih pošljejo čimprej. Pennsylvansko konferenco J.S.Z. bo zastopal John Ban iz Pittsburgha.

Zelo veliko reprezentacijo pričakujemo od društev "Izobraževalne akcije J.S.Z." Delegat društva "Slavija" št. 1 SNPJ. bo Frank Alesh.

Anton Garden, Cleveland, O., bo podal zboru poročilo o konvenciji soc. stranke v New Yorku. Imel bo tudi referat o zadrugištvu. Spored VII. rednega zbora JSZ., kot bo predložen delegaciji, je sledeči:

OTVORITEV IN KONSTITUIRANJE ZBORA.

- 1.) Otvoritev VII. rednega zbora (glavni tajnik J.S.Z.)
- 2.) Volitve verifikacijskega odbora (za pregled pooblastil, tri člane in gl. tajnik.)
- 3.) Predložitev poslovnika in dnevnega reda.
- 4.) Volitve predsednika in podpredsednika.
- 5.) Volitve dveh zapisnikarjev.

POROČILA IN REFERATI.

- 6.) Poročilo tajnika o delu in stanju JSZ., volilni kampanji in o aktivnostih zveze od VI. rednega zbora. Poroča tajnik Charles Pogorelec.
- 7.) Poročilo sekcijjskih odborov:
 - a) za slovensko sekcijo poroča tajnik Frank Zaitz.
 - b) o delu članov srbske sekcije poroča Geo. Maslach.
- 8.) Zvezno glasilo in literatura, poročata za uredništvo Fr. Zaitz in za upravnništvo Chas. Pogorelec.
- 9.) Izobraževalna akcija JSZ., poroča tajnik Chas. Pogorelec.
- 10.) Poročilo delegata Zveze o konvenciji socialistične stranke v New Yorku.
- 11.) Predsedniške volitve in naša kampanja, poroča Frank S. Tauchar.
- 12.) Poročila tajnikov Konferenc: Penna, Ohio (dve), Kansas, Illinois-Wisconsin).
- 13.) Poročilo stavbinskega odseka JSZ., poroča tajnik Fr. Zaitz.
- 14.) Naše delo med mladino, referent Jaško Radelj ml.
- 15.) Jugoslovanske podporne organizacije in naše gibanje, referent Fr. Zaitz.
- 16.) Socialistična agitacija med srbo-hrvatskim delavstvom v Ameriki, referent Peter Kokotovich.
- 17.) Kulturno delo med slovenskim delavstvom v Ameriki, poroča Fr. Alesh.
- 18.) Strokovno organizirano delavstvo in J.S.Z., referent Jože Zavertnik.
- 19.) Zadrugištvo, referent Anton Garden.
- 20.) Poročilo odbora za pravila (Blaž Novak, Chas. Pogorelec, Fr. Zaitz).
- 21.) Razpust zbora.

Noben referat ne bo vzel več kot pol ure, razun poročilo gl. tajnika, ker hočemo dati delegatom čimveč časa za sodelovanje v razpravah.

Zelo važno in potrebno je, da pošlje vsak klub svojega delegata, in če mogoče, tudi vsako društvo Izobraževalne akcije. Če pa je to kakemu klubu ali društvu nemogoče, naj delegira zastopnika, in to izmed delegatov, članov eksekutive, poročevalcev ter drugih udeležencev zbora.

Člani eksekutive so: Frank Alesh, Sava Bojanovich, George Maslach, Filip Godina, F. A. Vider, Paul Pihovich, F. S. Tauchar, Frank Zaitz. — Člani nadzornega odbora J.S.Z.: Donald J. Lotrich, Blaž Novak, Peter Kokotovich. — Prosvetni odsek J.S.Z.: Chas. Po-

gorelec, tajnik; Andrew Kobal, Joško Oven. — Nadzorni odbor slovenske sekcije JSZ.: John Turk, Frank Udovich, Frank Florjančič.

Poročevalci, ki niso v nobenemu izmed označenih odborov: Anton Garden, Cleveland, O.; Jože Zavertnik, Clarendon Hills, Ill.; Joško Radelj ml., Milwaukee, Wis.

Vsak klub in vsako društvo naj skrbi, da ga bo kdo zastopal na tem zboru. Če ne more poslati svojega delegata, naj pooblasti za svojega reprezentanta enega izmed navedenih delegatov, članov eksekutive ter drugih odborov in poročevalcev. O svojih sklepih obvestite tajništvo JSZ. ko hitro mogoče.

PRVOMAJSKA SLAVNOST KLUBA ŠT. 27 J.S.Z. V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Klub št. 27 JSZ. priredi prvomajsko slavnost v soboto 28. aprila v Slovenskem narodnem domu, dvorana št. 1 v novem poslopju.

Program vključuje govore, deklamacije in petje. Potem bo plesna zabava. O konvenciji soc. stranke bo poročal s. Anton Garden, ki je bil eden delegatov obiške soc. stranke in ob enem delegat JSZ. Konvencija je bila završena pred par dnevi.

S. Eppich — kdo bi ga ne bil vesel — bo deklamiral. Nato zapoje naša "ZARJA", zopet nekaj, kar nam daje pogum. Rojaki delavci, čitajte, kaj delajo naši sodrugi drugod. In mi lahko storimo celo več kot drugod. Pridite v soboto 28. aprila vsi v omenjeno dvorano, kajti ne boste se dolgočasili. Razun tega je to naša prvomajška slavnost. Prirejamo jo na ta dan radi boljših pogojev za uspeh, ker hočemo USPEH.

John Krebelj.

TEODOR CVETKOV BO PREDAVAL O RAZVOJU CIVILIZACIJE V PETEK 20. APRILA.

CHICAGO, ILL. — V petek 20. aprila bo predaval v prostorih "Novog Svijeta" 1345 W. 18th St., Teodor Cvetkov, ki je urednik imenovanega lista, o razvoju civilizacije. Vstopnina prosta. Pričetek predavanja ob 8. zvečer. — Odbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V pojasnilo. — Tistim, ki so pisali te dni uredniku za podatke ali za karkoli, naj bo sporočeno, da mu je vsled zaposlenosti s prvomajsko številko nemogoče odgovarjati sproti. Odgovor na vprašanja in drugo pa dobi vsakdo prvi ali pa drugi teden v maju.

Prvomajška številka izide dne 26. aprila. Če še niste poslali oglasa, je sedaj zadnji moment. Naročila za majsko številko pošljite nemudoma, ker s tem prihranite listu stroške in ob enem uprava ve, koliko iztisov naj se tiska. Dogajalo se je, da smo dobili po končanem delu še za 500 do 1500 izvodov naročil, toda se ne bi izplačalo, da bi prvomajsko številko tiskali ponovno. "Proletarec" je bil na ta način oškodovan, čitatelji so bili oškodovani, in ker prvomajška številka stane mnogo stotakov, je s tem oškodovan tudi pokret.

Prijatelji "Proletarca", storite, kolikor največ mogoče, da se njegovo prvomajsko številko razširi kot še ni bila nobena doslej.

Avella, Pa. — Bo objavljeno prihodnjič.

Bridgeport, O. — Poročilo izide v prvomajski številki.

Canonsburg, Pa. — Tudi v tej številki ni bilo mogoče. V prihodnji gotovo.

ČEMU SE ZANAŠATI NA "BOLJŠE ŽIVLJENJE" PO SMRTI?

Po tolikih stoletjih bridkih izkušenj je še vedno milijone ljudi, ki upajo na boljše "čase" po smrti. Naučili so jih tako v verskih šolah, v cerkvah in s pobožnjaško literaturo. Cerkveni znanstveniki sicer ne govorijo o nebesih in večnem veselju v višavah, toda oni ne pišejo za "navadno ljudstvo". Postavljeni so, da pomagajo duhovščini v njenem boju proti znanosti in pa da obdrže "čiste resnice" pri življenju in stari veljavi.

Zakaj naj bo samozatajevanje in vera v posmrtno rajanje samo vera ubogih? Tisti, ki revne in zatirane tolažijo na ta način, si navadno pomagajo že na tem svetu. V boleznih pokličejo najboljše zdravnike, imajo najboljšo postrežbo, gredo v letovišča, potujejo najudobnejše in se ogibajo smrti. Ti pa bodi potrpežljiv, moli in delaj, kajti po smrti ti bo vse poplačano.

Trpin, ki delaš, nebesa si lahko napraviš že v tej "solzni dolini", samo če hočeš. Vse, kar je svet dosegel in zgradil, je sad umskega in fizičnega dela. Vsega je dovolj — živil, obleke, knjig, umetnosti, vsega za vse. Vzlic tej obilici pa je na svetu toliko mizerije, kakor da bi manjkalo vsake stvari, ki jo človek potrebuje.

Več razumevanja mora priti v nas, da bomo znali pojmovati potrebe drug drugega. Več sloge, več bratstva, več ljubezni do človeka. To pomeni, da mora povprečen človek postati boljši kot je, kajti kakor je danes, mu manjka predvsem socialnega čuta. Ni še kos presojati kaj je dobro in ne razume kolikšne vrednosti je organizacija mislečega delavstva, ki stremi spremeniti sedanjo družbo sebičnosti, profitolovstva, barbarizma in krivic v družbo, kjer bodo vsi ljudje bratje, kjer bo vsakemu zagotovljeno udobno življenje v plačilo za delo ki ga bo opravljal.

Anton Zornik, Herminie, Pa.

DRAMSKA PREDSTAVA IN VESELICA V CANONSBURGU.

CANONSBURG, PA. — Dramski klub "Soča" vpripori v soboto 21. aprila ob 7. zvečer igro "Lažizdravnik", po igri pa sledi plesna zabava. Podrobnosti so razvidne iz oglasa v tej številki. — P.

VAŽNO ZA ČLANSTVO KLUBA ŠT. 1, J. S. Z., V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — V petek 27. aprila bo redna seja kluba št. 1 v dvorani SNPJ., na kateri bomo razpravljali o prihodnji konferenci, ki se vrši dne 6. maja v Milwaukee, in o našem prihodnjem zboru, ki bo dne 19.—20.—21. maja v Chicagu. Za konferenco in za zbor bomo volili delegate na tej seji.

Na dnevnem redu bodo razna poročila, med njimi važno poročilo dramskega odseka in poročilo o našem pevskem zboru "Sava", ki priredi velik koncert ob času kongresa JSZ. dne 20. maja v dvorani SNPJ.

Sodrug in sodruginja, privedite na to sejo svoje znanke, da pristopijo v klub ter sodelujejo pri njegovem delu.

Prosimo vse, ki še niso napravili obračun za njim poslano vstopnico za zadnjo dramsko predstavo in druge prejšnje priredbe, da to gotovo store na bodoči seji, kajti račune je potreba zaključiti in če hočemo, da pokažejo točno sliko, moramo pravočasno vedeti, koliko vstopnic je bilo razpečanih v predprodaji. Kdor nikakor ne more priti na sejo, naj napravi obračun pismeno ter ga pošlje tajniku na naslov Peter Bernik, 2758 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Njegov telefon je Lawn-

dale 3625. Komur je bolj priročno, da poravna stvari glede vstopnic v uradu JSZ. in Proletarca, to lahko stori, kjer bo ta posel opravil Chas. Pogorelec.

Sodrug in somišljeniki, naprej z našim delom!

Peter Bernik, tajnik.

ČETRТА KONFERENCA J. S. Z. V VZHODNEM OHIJU BO DNE 29. APRILA V BRIDGEPORTU.

Kot druge, tako morajo tudi delavske organizacije obdržavati zborovanja, da na njih pregledajo svoje delo v prošlosti, svoje napake in svoje uspehe, ter ob enem delajo zaključke za bodoče delo.

Vzhodnoohijska konferenca J.S.Z. je DELAVSKA organizacija v najožjem in v najširšem pomenu besede. Svoje četrto zborovanje bo imela v nedeljo 29. aprila v Bridgeportu, predmestje Boydsville, v Slovenskem domu. Začne se točno ob 2. popoldne. Dnevni red kot običajno za take konference.

Glas na konferenci imajo zastopniki klubov in pa zastopniki društev Izobraževalne akcije JSZ. Dobrodošli na to posvetovanje pa so nam vsi. Posebno vabimo somišljenike. V kolikor bo dopuščal čas, bo lahko vsakdo govoril k predmetu, ki pride po dnevnem redu v razpravo.

Na tej konferenci bosta podala predsednik in tajnik našega odbora za pomoč stavkarjem točna poročila o odborovem delovanju. Njegov predsednik je Nace Zlemberger, in tajnik Jos. Snoy.

Torej: v nedeljo 29. aprila vsi v Boydsville, v Slovenski dom, kjer bo ob 2. popoldne otvorjena konferenca JSZ. — Nace Zlemberger, tajnik Vzhodno-ohijske Konference J. S. Z.

TAJNIKOM KLUBOV IN DRUŠTEV IZOBRAŽEVALNE AKCIJE J.S.Z. V SEVERNEM ILLINOISU IN WISCONSINU.

Chicago, Ill. — Tajnikom klubov in Izobraževalne akcije v Severnem Illinoisu in jugovzhodnem Wisconsinu prosim, da mi takoj po izvolitvi zastopnikov ali delegatov za peto konferenco sporočijo njih imena in naslove, da mi bo mogoče iste priobčiti pred konferenco.

Na društva spadajoča k izobraževalni akciji v temu okrožju resno apeliram, ako še niso, da izvolijo zastopnike in pošljejo na peto konferenco, ki se vrši 6. maja v Milwaukee, Wis. Časi so resni, in če je kedaj dokaznost delavstva da prične resno misliti na izboljšanje svojega položaja, izvojevati sebi in naslednim prostost iz modernega suženjstva, je sedaj. Kdorkoli kolikaj zasleduje potek dogodkov v zadnjih par letih, mora razvideti, da so nahajamo v časih, preko katerih ne moremo brezbržno iti.

In prihodnja konferenca so bo bavila z vsem tem, in razpravljala, kako uvesti najuspešnejšo volilno kampanjo za letošnje volitve. Vršila se bo tik pred rednim zborom J. S. Z. in zaključki konvencije socijalistične stranke, ki se je vršila pred par dnevi v New Yorku bodo tudi že znani. O vsem tem bo razprava.—*Peter Bernik, tajnik konference.*

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo dopoldne v klubovih prostorih v Slov. narod. domu. Sodrug, prihajajte redno na seje in pridobivajte klubu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socijalistične vzgoje in v borbi za naša prava.

MIROSLAV VILHARJEVA SLAVNOST V WAUKEGANU.

V nedeljo 29. aprila ob 3. popoldne bo v Waukeganu, Ill., v Slov. nar. domu slavnost 110-letnice rojstva slovenskega pesnika Miroslava Vilharja. Ves prebitok je namenjen v fond za Vilharjev spomenik. Spored slavnosti je sledeči:

I. del. — 1. Ameriška himna, igrajo sestre Frances in Alice Artach in Eva L. Meyer. — 2.) Ob 110-letnici Miroslav Vilharja, govori Paul Bartel. — 3.) "Po jezzeru", (M. Vilhar), igrata na gosli Alice Artach in Eva L. Meyer. (Spremlja na glasovir Frances Artach). — 4.) "Planinarica" (M. Vilhar), poje Mimie Kirn. (Spremlja na glasovir Frances Kirn). — 5.) "Na Klanču" (M. Vilhar), deklamira A. Mahnich. — 6.) "Lipa zelenela je" (M. Vilhar), pojejo Ukulele Girls. — 7.) "Kras" (M. Vilhar), deklamira Miss Alice Artach. — 8.) "Mlatiči" (M. Vilhar), igra s petjem, vprizori Mlad. oddelek S. N. Čitalnice pod vodstvom Frances Kirn. (Ta del programa proizvaja tu rojena mladina).

II. del. — Igra "Bratranec". — Gospa Dobska, Frances Velkovich; Zora, hišna, Mary Lah; Lizika, služkinja, Annie Mahnich; Ivan, sluga, John Gantar; Lipe Lenovič, Vinc. Pink. — Režiser; Frank Nagode.

Med igro "Mila lunica" (M. Vilhar), petje s spremljevanjem orkestra.

Po igri ples v vseh dvoranah S. N. Doma.

(Med vsakim odmorom igrajo sestre Artach in Eva L. Meyer).

Med plesom in domačo zabavo bomo pa pozdravljali naše rodoljubne kuharice in natakarije, kateri so tudi pripomogli do naše narodne "Svetinje".

Za ples igra "Slovenian Little Fort" orkester.

Opoldne bo v Slov. Narodnem Domu napravljeno kosilo za vsakega, ki bo želel jesti tam.

Vstopnina 50 centov za osebo. — Otroci v spremstvu starišev prosti vstopnine. — *Matija Pogorelec.*

Zveza madžarskih listov v Ameriki

V krogih urednikov in vodstvih ameriških madžarskih listov se že dalj časa deluje za ustanovitev zveze madžarskih tednikov, katerih je petintrideset. Vseh madžarskih listov v Zed. državah je okrog petdeset. Namen združevanja je v prvi vrsti gospodarski, in v drugi političen.

DRAMSKA PREDSTAVA IN VESELICA CANONSBURG, PA.

V soboto 21. aprila vprizori dramski klub
"Soča" v dvorani društva

"POSTOJNSKA JAMA"
št. 138 S. N. P. J. igro

"LAŽIZDRAVNIK"

Po predstavi plesna in prosta zabava.

Vtopnina 50c za osebo, razun za otroke, ki plačajo
od 6. do 16. leta 10c vstopnine.

OSEBE V IGRI:

Zdravnik	Jacob Baloh
Boštjan, zdravnikov sluga	Anton Delost
Lipe, Boštjanov prijatelj	Jacob Cesnik
Tone Pivk, pismonoša	Peter Dolenc
Preklja	Joe Zupančič
Zevnik	Anton Mavrič
Jera, kmetica	Ivana Krulc
Rezika, natakarija	Mary Polk
Orožnik	Frank Umeke

Režiser, K.

Rojake in rojakinje tega okrožja vljudno vabimo, da pridejo na to priredbo. Zagotavljamo, da bo program dobro izvajen, in da bo postrežba na veselici čimboljša. — Odbor.

PRVOMAJSKA SLAVNOST kluba št. 1, J. S. Z.,

CHICAGO, ILL.

v torek 1. maja 1928 ob 8. zvečer

V DVORANI S. N. P. J.

VSTOPNINA SAMO 35c.

Obširen spored, vreden dolarske vstopnine.

Po programu plesna zabava.

SPORED:

- 1.) Internacionala, igra tamburaški zbor "Crvena Zvezda".
- 2.) Slovenski govor, Joško Oven.
- 3.) "Marseljeza", poje mešan pevski zbor "Sava".
- 4.) "Caliban in the Coal Mines", Louis Untermyer, deklamira Annie Turk.
- 5.) Duet, pojeti Sophie Vrechek in Louise Zele.
- 6.) Angleški govor, Wm. H. Henry, glavni tajnik socialistične stranke.
- 7.) Solospev, Ivan Beniger.
- 8.) "Bratstva znak", Ivan Molek, deklamira Angeline Tich.
- 9.) "The Second Story Man", igra v angleščini, spisal Upton Sinclair. Osebe: Donald J. Lotrich, Emma Gonzales, Frank Wegel.

PRIČETEK PROGRAMA TOČNO OB 8. ZVEČER.

Med programom in za ples igra tamburaški zbor
"Crvena Zvezda".

RAČUN RAZPEČANIH ZNAMK J. S. Z.

za mesec februar 1928.

FIASKO CHAS. NOVAKOVE TAKTIKE V DETROITU.

DETROIT, MICH. — Chas. Novak je dne 25. marca ustanovil v Detroitu "Balkansko konferenco", v katero so povabljeni na pristop vse balkanske organizacije.

Na prvi konferenci so bile zastopane ene in iste "organizacije", pod različnimi imeni seveda, z izjemo par podpornih društev, ki so istotako pod vplivom teh ljudi. Glavni kolovodja balkanizma v Detroitu je sedaj Charles, dasi ga ne obožujejo več tako kakor so ga pred par leti. Naj navedem nekaj imen "balkanskih organizacij", ki tvorijo Balkansko konferenco; Slovenski delavski izobraževalni klub; Jugoslovanski delavski napredni klub; jugoslovanska podružnica Mednarodne delavske obrane; jugoslovanska sekcija komunistične Workers Party; bolgarski delavski napredni klub; bolgarska sekcija kom. Workers Party; rumunski delavski izobraževalni klub; bolgarska sekcija kom. Workers Party; grški delavski izobraževalni klub; grška sekcija kom. Workers Party; delavska kooperativna restavracija; macedonski delavski klub. Poleg teh papirnatih skupin je označeno v seznamu društvo 518 SNPJ, eno društvo SHZ, par srbskih in dva hrvatska društva.

Balkanska konferenca je torej zaigrana že v spočetju. Sprejela ter razposlala je razne resolucije, poskuša v javnosti pokazati "progresivno" lice brez komunistične znamke — ampak ne gre. Chas. Novak je njena taktika. Poskušal je kar je mogel, a mase ne pridobi. Mu ne zaupa.

Da mu ne zaupa, se je videlo tudi dne 7. aprila, ko je sklical shod v Radniškem domu na Ferry Ave. To je bil pred vojno socialistični delavski dom. Zgradili so ga socialisti, ki pa se v svoji veri niso legalno zavarovali, kajti zanašali so se na solidarnost sodrugov. Provokatorji so mnogim v povojnih vrtincih zmešali pamet, avstrijskante so trumoma pristopali, vse je hotelo "revolucijo", in tako je ta čudna "revolucija" osvojila socialistični delavski dom ter ga spremenila v dom borbe proti socialistični stranki in konstruktivnemu delavskemu gibanju vobče.

V ta dom je bil dne 7. aprila sklican komunistični shod. Letake zanj v slovenskem in hrvatskem jeziku so raznesli po vsem mestu. Če se bi shod vršil, bi oglovali nekaj socialistov do kosti, pumpali bi običajne fra-

DRŽAVA IN MESTO	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. znamke	Prejemki	Glav. sta- na str.	Dr. in okr. org.	Konv. fond J. S. Z.
COLORADO:							
Pueblo	6	8	..	\$4.60	\$1.05	\$1.05	\$1.40
ILLINOIS:							
Springfield ..	7	9	..	5.25			1.60
Nokomis	1	14	..	5.20			1.50
Viriden	6	..	..	1.80			.60
Waukegan ..	11	3	..	4.35			1.40
Chicago							
No. 1	100	20	..	37.00	12.82½	12.82½	12.00
INDIANA:							
Clinton	6	3	..	2.85	.67½	.67½	.90
KANSAS:							
Cockerill ...	4	4	..	2.60			.80
Arma	8	..	..	2.40	1.20	1.20	.80
MICHIGAN:							
Detroit	20	..	..	6.00	1.50	1.50	2.00
OHIO:							
Glencoe	2	1	6	.95			.45
Blaine	..	..	30				
Cleveland	40	10	..	15.50			5.00
Warren	6	7	..	4.25			1.30
Bridgeport ..	..	..	14				
Collinwood ..	20	15	..	11.25	7.57½	7.57½	3.50
PENNA:							
West							
Newton ..	10	4	..	4.40			1.40
Farrell	5	2	..	2.20			.70
Herminie ..	8	1	..	2.75			.90
Luzerne	14	3	..	5.25			1.80
Grays							
Landing ..	14	..	..	4.20			1.50
Conemaugh..	28	..	..	8.40			2.80
Braddock ..	4	..	..	1.20			.40
Latrobe	3	5	..	2.65			.80
Avella	..	..	9		7.57½	7.57½	
WISCONSIN:							
Milwaukee ..	40	..	..	12.00	3.00	3.00	4.00
WYOMING:							
Sublet	10	5	..	4.75	1.12½	1.12½	1.50
Skupaj	373	114	59	\$151.80	\$36.02½	\$36.02½	\$49.05

	Rednih	Dualnih	Izjemnih
Znamk na roki 1. feb. 1928.....	241	97	42
Prejeli od stranke	300	200	100
Skupaj	541	297	142
Razpečanih tekom meseca	373	114	59
Na roki 29. feb. 1928	168	183	83

TAJNIŠTVO J. S. Z.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-
jakom v Ameriki
za vse finančne
transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated
Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West
Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New
York, 11—15 Union Square, New York. 4.)
Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obre-
stuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadrugne banke, (On account of Zadrugna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadrugni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadrugni zavod.

ze in bi se končal kakor običajno. Chas. Novak je bil oglašan za glavnega govornika. Iz radovednosti, v svrhu da opazujejo taktiko razdiralcev, je prišlo na ta shod tudi nekaj socialistov. Oglasi so pripovedovali, da se prične točno ob 7. zvečer. Bilo je že 8:30, in Chas. Novak se je ves nervozen sprehajal po dvorani, potem po odru, nato za kulisami ter "kukal" ven če "ljudje že prihajajo". Pa jih ni bilo. Vsega skupaj je bilo navzočih le do 30 oseb, skoro sami ožji pristaši Novaka in Krznariča. Vsi so se počutili neznansko poparjene. Tolikšno oglašanje, pa 27 ljudi v dvorani! Kje neki je "masa"? Ni ne Slovencev, ne Hrvatov. Posebno na prve so se zanašali. Chas. Novak se je nad njimi vsekakor motil. Misli je, da so kot čreda brez vodnika in je prišel ter se jim ponudil za pastirja. In je moral spoznati, da lahko hodijo brez njega.

Po dolgem čakanju se je Chas. Novak raztogotil. V žepu je imel že pripravljeno resolucijo "balkanske" konference, postavil se je v pozo ter pozval vse navzoče, naj mu slede v Rumunsko dvorano, kjer je govoril Bolgar Kosta Todorov. "Tam zborujejo jugoslovanski fašisti," je rekel Charles. Kosta Todorov, kot je bilo poročano v listih, propagira združenje Jugoslovancev (Srbov, Hrvatov, Slovencev, Bolgarov in Macedoncev) v eno državo. Za Slovence v Ameriki ni to nič novega, in še manj za jugoslovanske socialiste. Na shod kjer je predaval Todorov je bilo 50c vstopnine. Nekdo je to Charliju v medklicu omenil, rekoč, če gremo tja, moramo plačati vstopnino in s tem podpiramo nasprotnike. Ampak "akcija, akcija, akcija," je vpil in pojasnjeval Charli. "Če jaz nimam shoda, ga moramo tudi temu bolgarskemu 'fašistu' razbiti," je sklepal v svoji nevošljivosti, in tako se je kakih dvajset njegovih pristašev res podalo z njim. Enako so se organizirale za razgrajanje proti "svobodi govora" tudi druge balkanizirane skupine balkanskih komunistov. Govornika so motili z zvižgi, medklici, smehom in kakor so pač mogli. Zahtevali so, da se da vsem strujam pravo govora, in Chas. Novak je zahteval, da lahko vsakdo govori pol ure. V dvorani je bilo nad ducat policajev in okrog toliko detektivov, ki so se smejali Balkancem in jih pustili, da razgrajajo do skrajne meje. Todorov in sklicatelji shoda so Chas. Novaku končno dovolili, da predloži svojo skupino govornikov. Nakar je izročil listo petih svojih "komunističnih" govornikov. Tako so ta shod pod varstvom policije pretvorili z razgrajanjem v svoje "zborovanje". Govorniki, ki jih je "odbral" Charli, so natolcevali ter insultirali kakor je navada, in ker je bil posebno eden nad vse predrzen, ga je Todorov udaril ter pahnil z odra. Mi se v marsičem s Todorovom ne strinjamo. Ni naš. Ampak v govoru je skušal biti skrajno tolerant, dasi je imel opraviti ne le z ljudmi, ampak s fanatikami, ki so bili divji in surovi. Prišlo je v medsebojnem zmerjanju do kralvalov in pretepa, da je morala posredovati policija. Komunisti pišejo, da je bilo na Todorovem predavanju 200 oseb. Shod je "protektiralo", kar naglašajo v svojih listih komunisti, 16 policajev in 14 detektivov. Torej dve sto Balkancev ter 30 policajev! Charli je spravil skozi "resolucijo", ki si jo je bil pripravil, v kateri govori o enotnosti ter ponavlja že milijonkrat prežvečene fraze o svobodi.

Detroitška jugoslovanska kolonija veliko trpi radi demagoštva raznih Charli Novakov in bo trpela dokler se bo dobilo sto oseb, ki bodo pripravljene hoditi po stopnjah, ki so jim jih zaznamovali "misteriozni" ljudje. — P. O.

DRUŠTVO "SLOVENSKI DOM" št. 86 S. N. P. J., CHICAGO, ILL. SLAVNOST DVAJSETLETNICE

v nedeljo 22. aprila
v dvorani S. N. P. J.,

2657 So. Lawndale Ave.

Vstopnina v predprodaji 50c, pri
blagajni 75c.

Pričetek točno ob 3. popoldne.—
Po sporedu plesna in prosta zabava.

PROGRAM:

- 1.) Pozdravni govor, John Turk, predsednik društva.
- 2.) Marseljeza, igra orkester "Midway Rhythem Kings".
- 3.) Dvospev, Katie Bernik, Mimie Rojina.
- 4.) Nastop tamburaškega zbora S.N.P.J.
- 5.) Pregled zgodovine društva, — Frank Pušnik, eden izmed ustanoviteljev društva.
- 6.) "Nazaj v planinski raj", H. Nedved-A. M. Hess, poje mešan zbor "Sava".
- 7.) Govor, Vincenc Cankar, glavni predsednik SNPJ.
- 8.) Slovenske narodne pesmi, igra na glasovir Miss Mary Matjasich.

PO PROGRAMU PROSTA ZABAVA IN PLES.

Članstvo SNPJ. v Chicagu in okolici ter vse druge rojake vabimo, da pridejo na našo slavnost dvajsetletnice v čimvečjem številu. — Odbor.

PO VOLITVAH V MILWAUKEE.

Novi mestni odbor z nestransko "strankarsko" večino hoče spremeniti določbo, ki pravi, da mora župan imenovati novega aldermana za nepotečeni termin, v slučaju, da je tako mesto izpraznjeno.

Gospodje nestranski hlapci bodo skrbeli — tako pravijo — za businesslike administration.

Kaj to pomeni, nam pove slučaj graditve nove okrajne palače. "Nestranski" so hoteli graditev — ne preprečiti, temveč jo zavleči do sedaj, ker so slutili, da bodo imeli večino.

Businesslike bi postala ta zadeva, ako bi se dovolilo pri tem običajno korupcijo. Socialisti so to preprečili. Vrednost posestev v okolici, kjer se gradi okrajno poslopje, se je dvignila za najmanj 50%, kar bi pomenilo lep komišen. Toda socialisti so to onemogočili, ker so pokupili vsa potrebna posestva, ostala pa so primerno obdavčili. Po načelu nestranskarjev bi vse to moralo iti skozi "druge roke" — to pomeni, skozi komišen.

Pri razpisovanju pogodb za graditev so komišen odpravili, in so navedli za pogoj, da mora biti kompeticija splošna, in da mora delo izvršiti organizirano delavstvo. Komišen št. 2 je šel k vragu.

Če se tlakuje ceste, ni komišna, kakor poprej. Ako se da v pogodbo, da mora biti tlak debel 18 palcev, mora komisija rabiti merila — poprej jih niso poznali in par let kasneje se je enostavno položilo nov tlak. To je pomenilo dvojen komišen.

Župan Hoan je good man, pa so glasovali za njega — vsi toda ker je good man, so mu obenem zvezali roke, ter mu dali odbor z nasprotno večino. Sedaj pa delaj!

Slovenci, ki niso več delavci in — mogoče — nikdar več ne bodo, so izvršili veliko delo in pomagali poraziti socialiste. Veliko, hvaležno delo so izvršili. Plačilo ne izostane.

Naravnost ginljivo je, kako so se gospodje trudili. Nekateri so popolnoma pozabili na svoje bare in se posvetili veliki nalogi, da pokažejo, da niso mameluki samo v besedi, ampak tudi v dejanjih.

"Naša Zefka" je bila tako navdušena, naprimer, da je stala na pragu svoje gostilne v vsej svoji debeli vablivosti in klicala Eskimovce v svoj hram; vsaki je dobil kar je želel — izpod pipe, namreč.

Gospod P., veljaven mož — pri Eskimovih — je govoril malo — ker tudi malo misli —, toda to kar je rekel, je veljalo. Da, mnogo je žejnih in lačnih te čase občne prosperitete — glas pa ne stane nič.

Mister S. je bil na delu noč in dan, dasi drugače ni tako priden in marljiv. On uživa ekstra visoko protekcijo in njegov "stari" slovi daleč naokrog, kakor slovijo njegovi lunči, da! Ponosno je trobil rog njegovega avtomobila, ko je vozil mameluke, ki so bili primerno napolnjeni za ta dan — ker na dan zmage ni bilo na Reed St. ne lačnih in ne žejnih in ne ljubeznivih — vsem je bilo pomagano.

Koliko naših rojakov je poslušalo "tehtne besede" naših veljakov, se ne ve, toda dovolj, da so igrali odločilno vlogo pri junaškem delu. Na to se pije.

Stvar je žalostna, toda jaz se ne jezim, ker vem, da nekateri ljudje ne morejo jesti, ako niso poprej pljunili v lastno skledo. V teh časih prohibicije se ne more kaj družega pričakovati; mameluki mislijo čimdalje manj, dasi ne vem ali zato ker premalo pijejo, ali ker pijejo preveč — premalo — namreč vode.

Po zmagi pa so se vršile pojedine — partys, veste. Imenitno se je godilo vsem, ki so bili izvoljeni in povabljeni v to družbo mamelukov. Marsikateri se je navedel zastoj, kakor že večkrat poprej, marsikateri je pretakal solze mačjega ginjenja, ko je slišal imenitne špiče — Slavonians — o I like thos Slavonians. Hura, živelo hlapčevstvo, mameluštvo in vse kar nam pomaga, da smo imenitni. Živijo! — Spartak.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Narečite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnе.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524 North Chicago, Ill.

ANTON ZORNIK
HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

CAP'S RESTAVRACIJA
IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

Anton Šubelj bo imel v Chicagu koncert v nedeljo 29. aprila

Prvič se je pripetilo, da je prišel med nas slovenski operni pevec, ki ni to samo po imenu, ampak "real one". Anton Šubelj je pel v ljubljanski operi skozi pet sezon. Gostoval je v opernih nastopih v raznih mestih in imel je koncerte že mnogokje. Je baritonist in poje tako lepo, da vsakega očara.

O Šubelju se je v ameriških slovenskih listih že precej pisalo. Potrudili so se, da ga predstavijo javnosti.

V Ameriko je prišel pred nekaj tedni. Njegov prvi koncert v New Yorku ni bil le uspeh, ampak triumf. Daši se je vršil v prostorni dvorani, so morali mnogi oditi, ker je bil že vsak kotiček v nji napolnjen. Dne 22. aprila bo pel v Clevelandu.

Anton Šubelj bo imel koncert v Chicagu v nedeljo 29. aprila ob 3. popoldne v dvorani SNPJ. Vstopnina v predprodaji je 75c, in pri vratih \$1. Vstopnice za ta koncert dobite lahko v uradu "Proletarca", pri članih in članicah pevskega zbora "Save" ter pri raznih drugih rojakih in rojakinjah. Nabavite si jih čimprej, da si zasigurate prostor in ob enem imate vstopnino po znižani ceni.

Četudi je bilo v tem listu o našem umetniku že objavljenih nekaj podatkov, naj bo nekaj ponovno navedenih. Anton Šubelj je bil rojen na Rodici pri Domžalah, v Sloveniji. Po vojni je vstopil v ljubljanski konservatorij. Leta 1922 je odšel v Berlin, kjer je študiral na "Visoki šoli glasbe in predstavljajoče umetnosti" (Hochschule fuer Musik und darstellende Kunst). Jeseni leta 1923 se je vrnil Šubelj v Ljubljano, kjer je bil angažiran na ondodni drž. operi, kjer se je kmalu udeleževal kot ena prvih moči. Kritiki niso štedili s hvalo, kadar so pisali o njegovih nastopih; naj citiram samo nekatere:

Skladatelj Adamič je pisal v "Jutru" z dne 7. decembra, 1927, ko je ocenjeval opero "Miloševa ženitev":

"V prvem aktu sem videl izredno posrečenega in izvrstno ustvarjenega Grabancijaša, kojega je kreiral gosp. Šubelj."

"Slovenski Narod," 8. novembra, 1926, poroča o mladinskem koncertu v Ljubljani:

"Nepopisno pa je razveselil otroke operni pevec

gosp. Šubelj, ki je zapel otroške pesmi Adamiča in Musorgskega in s svojim enostavnim, ali umetniškim prednašanjem vplival na otroške duše tako močno, da je bila vsa dvorana do skrajnosti navdušena. Njegov glas je čudovito mehak in zadosti močan liričen bariton, ki je v vseh legah popolnoma uglašen."

Take in podobne so vse kritike o njegovih nastopih. — za čikaški koncert je določil umetnik pester in užitekopoln sledeči

SPORED:

1. del.

- 1) Pavčič: Padale so cvetne sanje . . .
- 2) Loewe: Pevec Tom.
- 3) Vilhar: Mornar.
- 4) Parma: Poslednja noč.
- 5) Musorgski: Večerna molitev.
- 6) Musorgski: Kikiriki.

2. del.

Slovenske narodne pesmi:

- 1) Pavčič: Zagorski zvonovi.
- 2) Ravnik: Oj ta mlinar.
- 3) Ravnik: Gor čez izaro.
- 4) Pavčič: Megla u jeziri.
- 5) Adamič: Zaspancek.
- 6) Verdi: Arija iz opere "Traviata."
- 7) Rossini: Arija iz opere "Seviljski brivec."

Sporod je torej bogat. in imeli bomo obilo užitka. Ker so take prilike med nami silno redke, naj se te vsakdo posluži. Opozorite nanjo prijatelje in znance.

P. O.

NAROČITE REVIJO "POD LIPO".

Ako vam je bila poslana na ogled revija "Pod lipo" in ste sklenili da jo naročite, vas prosimo, da pošljete naročnino čimprej na naslov "Proletarca", ali pa nas obvestite, da jo ne mislite naročiti.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izvenzki tork in petek, in od 6. do 8.
zvečer vsak dan.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2803.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam velike izbore raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

"Proletarca" bodo tožili

V Neffsu, O., se v takozvanih komunističnih krogih že dolgo govori, kako bi bilo mogoče "uništiti izdajniško novino 'Proletarac,'" in so zaključili, da je najboljša, ako se podigne protiv njega tožbu.

Naša Mary je šla že večkrat okrog advokatov in njeni prijatelji so ji pomagali tolmačiti šta je ovo i šta je ono. Mary, kot znano, je dobra duša, ki ne želi nikomur nič slabega. Ampak družje Šepiče — on je od vruga.

Zaključili so, da je bilo v "Proletarcu" nekaj, kar baje "leti na Mary", in ker so buržvazna sodišča pravična, so komunisti zaključili, da je najboljša pot, če se uniči "socijal-izdajniškega" Proletarca na buržvaznem sudu. Po dolgih konferencah so sklenili, da naj se ga toži vsaj za par tisoč odškodnine. Odšli so v Belaire ali kamor že in spraševali odvetnike: Kaj nam svetujete? Tale list, Proletarca, hočemo, da uništimo". In odvetniki so spraševali na dolgo in široko.

Kajpada, vsakdo, ki ima novce, lahko toži, kogar hoče, pa bilo Henry Forda, Andy Mellona, ali pa "Proletarca".

Odvetniki so tožnikom v Neffsu pojasnili: Lahko tožite, lahko zapravite denar, ampak tožba ne bo lahka stvar. Eden advokat, ki so mu mnogo zaupali, pa jim je rekel, da iz njihovih pojasnjevanj ne razume za kaj se pravzaprav gre, in jim je svetoval, naj vzamejo slovenskega odvetnika, ki se razume na slovenske prepire in kaprice.

Šepič in vsi njegovi so po daljšem premišljevanju že precej časa tega zaključili, da je najboljša, ako se obrnejo za pomoč v boju proti "Proletarcu" na bivšega glavnega tajnika M. J. Turka v Chicagu. Kaj so mu pisali in kaj on njim odgovarja, če sploh kaj, — tega ne vém.

V ostalem je v teh krajih dolgočas, vzlic stavki, vzlic komiteju za ohranitev unije in vzlic mnogoterim

drugim stvarim. V nedeljo 29. aprila se naši ljudje snidejo skupaj na konferenci J. S. Z. v Bridgeportu. To bo veliko zborovanje, kjer se bomo pogovorili o marsikakšni stvari, za katero bi Šepiči radi, da jo zašepamo. — A. D.

SLAVNOST DVAJSETLETNICE ZVEZE DRUŠTEV S. N. P. J. V KANSASU.

V torek 1. maja bo v Frontenacu, Kansas, slavnost dvajsetletnice društev SNPJ, ki bo ob enem prvomaj-ska manifestacija slovenskih premogarjev v Kansasu. V raznih okrožjih se ustanavljajo federacije društev SNPJ. V Kansasu se je ustanovila prva, ki obstoji že dvajset let. Nabavila si je takrat skupno zastavo, in izvolila zastavni odbor, ki je tvoril vez med društvi.

Na tej slavnosti bo govoril med drugimi tudi Frank Zaitz, predsednik gl. odbora SNPJ. in urednik "Proletarca".

Vzemite čimveč iz življenja.

Dve sto let nazaj je William Oldys pisal: "Vzemite iz življenja čimveč mogoče, ker je kratko in se izrabi." Ne dovolite slabemu teku, neprebavi in zaprtju kvariti razpoloženja, in v ta namen rabite Trinerjevo Grenko Vino, ki kmalu in sigurno odpravi vse take želodčne nadlege. Je prijetno za uživati. Pri vseh drugistih. Pišite na Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill., po BREZPLAČAN VZOREC, in priložite 10c za poštino.

Kupon za brezplačen vzorec.

Ime

Ulica

Mesto No. 3

VLAGAJTE TU

kjer so že tri generacije
dovedene k neodvisnosti

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave.,

Chicago, Ill.

OTTO KASPAR,
predsednik

Varna banka
za vlaganje va-
šega denarja

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem